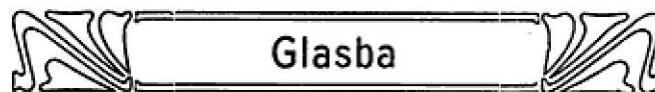

Kakor skoro vsi slovstveni produkti njegovi dihajo Lidé jednoho dne in Olšinský češko ovzdušje obdonavskega Babilona; često pade v romanih bič po brezpogramnem zapravljanju sil in sredstev po špelunkah. Številnih ostalih drobnarij še v misel ne jemljem.

Način pripovedovanja v *Groteskah* je neoguljen in neobrabljen, minuciozna rezbarija nepričakovanih, vendar prepričevalnih potez. Po humoreskah sicer nikdar ni vse dušeslovno čisto zlato, ne glede na to so Hrubega črtice nalezljivo smehovite: „Bluza“ kraj drugih je ukrojena tako, da epidermo brez ovinkov ščegeta k smehu, šumečemu ko šampanjec, malo da ne h krohotu. Ta mojster zgoščene položajne komike je hkratu spreten žongler besed v francoskem zmislu, čeprav morebiti še ni dozorel do vodoravne uglajenosti. Le otokoma zazveni trpka nota za hip, npr. v *Sentimentální historii*, mestoma izdaja romantičen otek pisateljevo število let. Sledi par primerkov za njegovo točno in kratko označevanje: „Bilo mi je tako dolgčas, da sem se bal, da dobi moj bodoči življenjepis obseg konverzacijskega slovarja“ (70). Iz dvogovora na majskem obojespolnem sestanku; ona: „Mussetu so napisali na nagrobnik *Caprice*. Rada bi imela na svojem grobn napis *Tisoč kapric!* . . . Ampak . . .“ je končala in se zazrla v skupino drevja, v čigar vejah je plesalo pomladnje solnce, „kdo bi mislil zdaj na nagrobnike?“ — „Kdo?“ odgovori Helmar. „Moj stric! Ima tovarno za nagrobne kamene“ (163). V sličnem položaju: „Poznate mojega ženina“. „Površno!“ „Zadostuje, saj v njegovi notrini ni nič“ . . . Resnično groteskni so podobni obrati: Obmolnila sta in njune oči so si padle v naročaj, da jih ni bilo mogoče pet minut ločiti.

A. Debeljak.

Novi Akordi. Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo z „Glasbeno-književno prilogo“. Urejuje dr. Gojmir Krek, zalaga L. Schwentner v Ljubljani. Izhaja šestkrat na leto, naročnina za celo leto 10 K. Letnik XII. — Do ustanovitve „Novih Akordov“ ni imela posvetna glasbena umetnost na Slovenskem nobenega pravega središča. Bilo je seveda tudi prej mnogo pridnih delavcev na glasbenem polju, ali delo je bilo razcepljeno, razdrobljeno, posamezni umetniki niso bili med seboj skoraj v nikakem stiku, hodili so samotno vsak po svojem potu in mnogo je bilo mladih, krepkih talentov, ki se v taki desorganizaciji niso mogli uveljaviti ter so ostali široki javnosti malodane popolnoma neznani. Količkaj celoten pregled razvijanja in napredovanja glasbene umetnosti je bil nemogoč. Vsi, ki jim je bil resen napredek umetnosti pri srcu, so občutili živo potrebo glasbene revije, skupnega glasila, ki bi naj bilo slovenski glasbeni umetnosti nekako to, kar je leposlovni literaturi „Zvon“ in upodabljaajoči umetnosti „Jakopičev paviljon“. Ustanovitelji „Novih Akordov“ so se dobro zavedali, da bo za tako podjetje treba težkih in obilnih žrtev. In res jih je bilo mnogo več, nego priznanja in hvaležnosti. Kajti pri nas na Slovenskem je že tako, da pride na enega delavca dvanajst nergačev. Ali sad žrtev in truda je enajst letnikov „Novih Akordov“, bogata zakladnica slovenske glasbe, verno gledalo njenega razvoja v enem desetletju. Izdajatelji revije so se bili koj spočetka ognili nevarnosti, da bi napravili iz nje glasilo ene same, strogo opredeljene umetniške „struje“ te ali one glasbene korporacije, ali celo kake posamezne klike. Hoteli so jo imeti in obdržati tako, kakršna je bila potrebna in

kakršna edina ima v naših tesnih slovenskih razmerah pravico do življenja: biti mora tribuna, raz katero govori svobodno vsak umetnik, ki zna govoriti. Da se je to načelo strogo izvajalo, dokazujejo že imena umetnikov, ki jih srečavamo v teh enajsterih letnikih. — Glasbenemu delu „Novih Akordov“ so izdajatelji pripojili še glasbeno revijo, ki bi naj podajala pregled glasbenega stvarjanja in življenja doma in v tujini, prinašala teoretične razprave ter (kar je bilo za naše kraje pred vsem potrebno) gojila glasbeno kritiko. Ta priloga je pisana s toliko ljubeznijo do umetnosti, tako živo in temperamentno, da mora zanimati tudi gluhega lajka. — Če bi se zgodilo, da bi „Novi Akordi“ vsled malobrižnosti občinstva morali utihniti, bi bil to naravnost „padec vznak“ za slovensko glasbeno umetnost. Naročevanje „Novih Akordov“ pač ni nikako prisiljeno „podpiranje umetnosti“ ali kakšna tako imenovana „narodna dolžnost“; kdor jih ima, ve dobro, da je več prejel, nego dal.

Koncert Glasbene Matice v Ljubljani dne 7. in 9. marca. — Moč „Glasb. Matice“ leži v zboru in zato je umljivo, da goji predvsem moške in mešane zборе, ki se v naši drugače revni glasbeni literaturi zato jako hitro množe. Zbor Matice je pa prevelik, da bi s potrebno hitrostjo študiral in tako doživimo na leto le po dva njena koncerta. Tudi se mi zdi, da ni trud, ki ga ima tako številni zbor in njega nad vse vestni koncertni vodja g. Hubad pri študiranju a capella zborov, v nikakršnem razmerju z moralnim uspehom. Razen tega ve vsak, ki mu je znana najnovejša zborova literatura, da zahtevajo novi zbori od pevcev neverjetno veliko, da jih morejo naštudirati v doglednem času samo najboljši, pa nikdar preštevilni zbori. Nikdar nisem mislil, da bi zbor „Glasbene Matice“ ne bil kos tej najnovejši literaturi; njegova preštevilnost ga pa ovira, da ne pride z delom dalje. Ne osebe ali želje posameznika, da se skaže kot pevovodja, temveč razvoj naše glasbe nujno zahteva majhen, eliten zbor, ki bi bil kos tem težkim zborom. Naj bi bil ta elitni zbor v zboru Matice, ali od nje ločen, naj bi ga vodil kdorkoli, za Ljubljano je življenska potreba in tudi ni zmožen konkurirati z zborom Matice. Kaj pa ostane Matici? — „Mrtvaški ženin“, večja domača in svetovna dela! Pred par leti se je Matica ravnala po tem načelu in izzvala s tem upravičeno kritiko, da zanemarija domačo glasbeno literaturo. Ali od tedaj do danes se je v Ljubljani že izvršil velik preobrat. Imamo že druga glasbena in pevska društva, ki prirejajo poleg Matice koncerte. Imamo svoj orkester, imamo že tudi posamezne umetnike, ki prirejajo koncerte. In edino taki koncerti, kakor Dvořakov „Mrtvaški ženin“, je primeren velikosti zbora „Gl. Matice“. S tega stališča pozdravljam in odobravam ta koncert. — „Mrtvaški ženin“ nam sicer ni nov, ali sprejet ni bil zato od občinstva z nič manjšo spoštljivostjo. Delo je vredno največjega češkega mojstra in je v celoti kakor tudi v najmanjših detajlih mojstrsko izvedeno. Zato se mi zdi tudi neumestno, posamezne dele posebno poudarjati; tudi se mi zdi nemogoče povedati, kateri del je izvedel zbor, orkester ali pa solisti posebno dobro, ker so bili vsi, izvzemši soprana, v vsakem oziru taki, da smemo in moramo biti zadovoljni. Solisti so bili: za sopran gdč. M. Koroščeva, primadona zagrebške opere, tenor je pel mladi Jos. Rijavec, bas g. Jos. Križaj, dika naše opere. Koncert je vodil g. koncertni vodja Hubad z vso njemu lastno točnostjo in spretnostjo. Orkester je oskrbela „Slovenska Filharmonija“, pomnožena po nekaterih članih in gojencih „Glasbene Matice“.

Dr. Kozina.

